

Posudek vedoucího bakalářské práce Lenky Makovské

Baby Signs

Lenka Makovská se ve své rozsáhlé bakalářské práci zaměřila na metody, které k rané komunikaci se slyšícími dětmi používají kromě mluvené řeči také znaky a gesta. Konkrétně se věnuje systémům Baby Signs a Znakování s miminky. Tato oblast u nás doposud nebyla systematicky vědecky zpracována a diplomantka ji mapuje v celé její šíři a nahlíží na ni z odborného psycholingvistického i lingvistického hlediska. Ve své práci se opírá nejen o odbornou zahraniční literaturu, ale také o svůj vlastní výzkum.

Autorka ve své práci prokazuje, že shromáždila velké množství dostupných českých a zejména zahraničních odborných materiálů týkajících se dané problematiky, umí s nimi pracovat a na jejich základě sestavit velmi kvalitní a srozumitelný odborný text se všemi jeho náležitostmi, obohacený o vlastní poznatky podložené studiem, vlastními zkušenostmi a praktickým výzkumem.

První tři teoretické kapitoly zasazují celou problematiku rané komunikace do obecnějšího rámce a autorka se v nich stručně zaměřila na teorie osvojování jazyka a osvojování jazyka a vývoj řeči u slyšícího i neslyšícího dítěte. Podrobněji pak píše o důležité roli gest při osvojování a vývoji jazyka u dětí. Další části práce pak dále pracují se zde uvedenými informacemi a na vhodných místech jsou s nimi provázány.

Jádro celé práce tvoří čtvrtá kapitola, která se již věnuje podrobnému popisu principů a postupů systémů Baby Signs a Znakování s miminky. V případě Baby Signs autorka zpracovala i několik zahraničních studií zaměřených na toto téma, neopomněla ani jejich kritické zhodnocení a připojila i svůj vlastní zajímavý názor na to, proč může být užívání těchto metod pro jazykový vývoj slyšícího dítěte skutečně přínosné – tuto teorii bude samozřejmě v budoucnu nutno podložit komplexním výzkumem.

V páté kapitole diplomantka přináší zcela nový pohled na danou problematiku – zabývá se porovnáváním různých typů znaků a gest, které užívají metody Baby Signs a Znakování s miminky, se znaky národních znakových jazyků, ale také znaky americké a české verze Baby Signs. Ve svém velmi podrobném srovnání se zaměřila na rozdíly v parametrech znaků a zobecnila některé strategie, které jsou využívány při přejímání či vytváření znaků. Za přínosný považují zejména popis těchto strategií a to, že autorka poukazuje na to, že v českém prostředí se v případě Baby Signs objevují i strategie, které nejsou zcela účelné a nevedou k uživatelsky příjemnému zjednodušení znaků. Ukazuje se totiž, že i když tato metoda u nás v současné době zažívá velký boom, bohužel se do jejího zpracovávání a „šíření“ zapojuje málo lingvisticky či psychologicky vzdělaných odborníků (to se pak odráží i na kvalitě vedení kurzů). Jak ukázala Lenka Makovská ve svém malém průzkumu, ani zachycení znaků v učebních materiálech této metody není ideální, znaky nejsou snadno čitelné. Pokud jde o Baby Signs, je zajímavé také to, že nijak nevyužívá znaky českého znakového jazyka a ani

uživatelé z řad rodičů nevyužívají slovníky českého znakového jazyka k rozšiřování znakové zásoby.

Poslední kapitola celé práce je věnována praktickému výzkumu formou dotazníku určeného rodičům, kteří mají s popisovanými metodami osobní zkušenosti. Autorka všechny odpovědi v dotaznících pečlivě zpracovala a vyhodnotila a své výsledky porovnávala i s výsledky zahraničních studií, které popsala v předchozích kapitolách.

I když výsledky většiny studií a v podstatě i výzkum diplomantky potvrzují určité zrychlení a zlepšení komunikace mezi rodiči a dětmi při používání gest a znaků v rané komunikaci, nemůžeme zatím jednoznačně říci, zda tomu tak opravdu je. Ve výzkumech hraje roli celá řada různých faktorů. Domnívám se, že nemalý vliv má to, že rodiče, kteří se rozhodnou tento způsob komunikace využívat, jsou v drtivé většině případů příslušníky vyšší socio-kulturní vrstvy a mají také vyšší vzdělání (potvrzuje to i výzkum diplomantky, kde všechny matky měly alespoň maturitní vzdělání) a dá se tedy předpokládat, že jejich děti vyrůstají v jazykově a kulturně podnětném a stimulujícím prostředí a mají také lepší vrozené předpoklady pro osvojování jazyka. Vzhledem k formě, jakou byl dotazník distribuován, se dá také předpokládat, že ho vyplnili ti rodiče, kteří byli s touto metodou spokojeni a jejich dítě z ní profitovalo. Určitě můžeme ale říci, že užívání znaků a gest v rané komunikaci nemůže negativně ovlivnit jazykový vývoj dítěte, které tento způsob komunikace přijme.

Závěr:

Bakalářská práce Lenky Makovské svou kvalitou, svým rozsahem a zejména svým přínosným obsahem v mnohém převyšuje požadavky na bakalářské práce kladené a může být výborným podkladem k obhajobě. Některé části práce doporučuji k publikaci v odborném tisku.

10. června 2010

Návrh hodnocení: výborně

Mgr. Lenka Okrouhlíková

